

A portrait of Ulrika Svantesson, a woman with blonde hair, wearing an orange top, smiling slightly. The background is a blurred indoor setting with warm tones.

ULRIKA SVANTESSON

Ålder: 41 år

Bor: Högsby i Småland

Familj: Två döttrar och sambo

Gör: Arbetar som frisör med egen salong. Föreläser om donation, att bli organtransplanterad och om psykologi inom idrott och hälsa.

Fritidsintressen: Klättra i berg, träna och tävla i löpning, cykling och gång i idrottsmästerskap för transplanterade.

Njurtransplanterade Ulrika

**utmanar sig i berg
och på idrottstävlingar**

Ulrika Svantesson blev njursjuk i barndomen. Som vuxen behandlades hon med dialys i flera år innan hon fick två nya njurar. Nu bestiger hon berg och reser runt i världen och tar medaljer i idrottsmästerskap för transplanterade.

ULRIKA SVANTESSON LYSER av livskraft och energi. I bostaden i småländska Högsby visar hon bilder från berg hon bestigit och från idrottstävlingar utomlands.

Ulrika Svantesson har alltid varit positiv och levt ett aktivt liv, trots att hon som barn drabbades av en allvarlig njursjukdom. Hon lät aldrig sjukdomen styra hennes liv. Hon spelade innebandy, utbildade sig till frisör och fick barn.

– Jag har alltid haft inställningen att jag tar hand om problemen när de kommer och oroar mig inte i onödan. Även om jag har varit sjuk, har jag gjort så mycket. Jag har rest, idrottat och jobbat, säger Ulrika Svantesson.

Ulrika blev sjuk som 9-åring. Läkarna lyckades aldrig ställa någon diagnos men konstaterade att njurfunktionen var nedsatt. Ulrika var ofta på Länssjukhuset i Kalmar och behandlades med många olika mediciner.

– Jag är tacksam för att jag växte upp i lilla Berga utanför Högsby där alla känner alla, för jag var så påverkad av medicin under ett år att jag gjorde bort mig hela tiden. Jag kunde till exempel skratta vid helt fel tillfällen.

Efter flera år fick hon diagnosen glomerulonefrit – en inflammation som innebär att njurens blodkärlnystan, så kallade glomeruli, skadas och njurens förmåga att rena blodet försämras.

Akut kejsarsnitt

Ulrika har två barn, döttrarna Patrizze och Rebecca. När hon väntade första barnet visste hennes läkare inte så mycket om riskerna med att som njursjuk vara gravid.

– Jag gick på vanliga kontroller på mödravården och jobbade som vanligt.

När Ulrika var gravid i 26:e veckan steg hennes blodtryck och hon blev inlagd på universitetssjukhuset i Linköping. Hon låg i fem veckor och var tvungen att ta det väldigt lugnt. Helt plötsligt steg hennes blodtryck igen och barnet fick förlösas med akut kejsarsnitt. Dottern föddes nio veckor för tidigt men allt gick bra.

– Nästa gång jag var gravid visste läkarna lite mer om riskerna och jag blev rekommenderad att ta det lugnare. Jag jobbade bara några timmar om dagen och vilade mycket. Jag hade en jättebra läkare men en dag fick jag en annan läkare som idiotförklarade mig och tyckte att jag riskerade för mycket. Han ville ta bort mitt barn men jag sprang bara därifrån och vägrade gå till någon annan än min första läkare.

Andra barnet föddes med planerat kejsarsnitt i vecka 34. Ulrikas njurfunktion blev sämre efter att hon fött barn. Från att ha haft njurfunktion på 60-65 procent innan hon blev gravid, sjönk den till 27-29 procent.

– Även om jag vetat det hade jag inte gjort annorlunda. Jag älskar mina barn.

På motorhuven

Senare i livet blev hon sämre och fick börja med dialysbehandling.

– Många som får dialys tror att livet är slut. Det är det inte men man kanske måste lägga det på ett annat plan. Visst var det också jobbigt. Jag mådde skit men man vänjer sig.

För att slippa åka till sjukhus gjorde hon påsdialys. Blodet renades genom en kateter i magen. Ulrika hittade alltid lösningar för att leva så normalt som möjligt. Som när påsen med vätska behövde värmas.

– Om vi var på semester la vi påsen på motorhuven och satte igång bilen för att värma den. När vi gick till puben kånkade vi med påsen och bad personalen att värma den i micron.

Hon skrattar åt minnena men berättar också att behandlingen många gånger var oerhört smärtsam.

– Slangen till katetern låg fel och det var gjorde fruktansvärt ont att tömma ut vätskan. Jag klagar aldrig men vid något tillfälle hade jag så ont att jag ville dö.

Hon övergick till bloddialys och genomförde behandlingen hemma.

– Maskinen var rena rama Rolls-roycen och mina värden blev mycket bättre.

Hon fick planera sitt liv utifrån att vara hemma och dialysera flera timmar åt gången, sex dagar i veckan. Hon jobbade som frisör på dagarna och gjorde dialys på kvällarna. Att sjukskriva sig var det aldrig tal om.

– Sjukdomen har fått hänga med mig. Jag har aldrig anpassat mig efter den.

Blåst på miljon

Ulrika blev sämre och sattes upp på väntelistan för transplantation. Efter två år fick hon veta att det var dags för transplantation men på väg till sjukhuset fick hon vända. Läkarnas undersökning visade att njurarna inte var perfekta.

– Njurarna kunde ha passat mig men de var inte tillräckligt undersökta när jag fick veta att jag kanske skulle få dem.

Ulrika fick inga njurar den gången.

– Det kändes som att jag vunnit en miljon och någon blåste mig på pengarna. Jag var väldigt ledsen. Därefter ville jag ingenting. Jag ville inte ens fortsätta dialysen.

Men det gjorde hon.

Den 28 oktober för fem år sedan fick hon ett samtal från Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg. Det fanns två njurar som matchade henne. Tillsammans med sambon Johan Lundberg åkte hon i ilfart till Göteborg.

– Jag var bara egoistisk och tänkte att nu är det min tur. I efterhand har jag tänkt på den familj, vars anhörig som njurarna kommer från, som faktiskt befann sig i sorg.

Ulrika Svantesson tillsammans med sambon Johan Lundberg på toppen av polska berget Rysy.

Fått livet tillbaka

När hon vaknade upp efter fyra timmars operation hade hon svårt att förstå att hon fått nya njurar.

– Jag tänkte att nu kommer någon att säga att det inte är på riktigt och att jag måste fortsätta med dialysen. Det tog flera dagar innan jag förstod att jag var frisk.

Ulrika säger att hon efter transplantationen är en ny människa.

– Det känns verkligen som att jag har fått livet tillbaka. Det finns inte stora ord nog för att beskriva den tacksamhet jag känner för att jag fått njurar donerade och för det stöd jag hela tiden fått av min sambo Johan som funnits vid min sida. Alla sjuka är värda en anhörig för det stödet är oersättligt.

Ulrika och Johan föreläser tillsammans om donation och transplantation. Johan följer också med Ulrika när hon tävlar i gång, löpning och cykling för organtransplanterade. Hon har vunnit flera guldmedaljer i Europa- och världsmästerskap. I sommar tävlar hon i VM i Sydafrika.

Ska uppför Afrikas högsta berg

Paret klättrar också i berg och har bestigit flera berg i Europa och ett i Asien. Ulrika besteg Kebnekaise alldeles innan

hon transplanterades. Då var hon utan dialys i tre dagar och kände sig lite illamående och yr men det gick vägen.

Nästa stora utmaning är att i sommar bestiga Kilimanjaro, Afrikas högsta berg.

– Höjdsjuka kan ge kräkningar och diarré, vilket kan göra att njurarna stöts bort men jag känner min kropp väl och känner om jag är på väg att må dåligt. Om det går åt pipsvängen får jag vända tillbaka, säger Ulrika. ■

Text Anna Smedberg

FAKTA

World Transplant Games och European Transplant and Dialysis Games är idrottstävlingar för organtransplanterade i åldrar från barn till 60 år och äldre. De tävlar i friidrott, simning, cykling och andra grenar. WTG 28 juli-4 augusti 2013, Durban, Sydafrika. www.wtg2013.com ETDG 16-23 augusti 2014 Krakow i Polen. <http://sportpotransplantacji.org.pl/> Winter WTG/Nicholas Cup 2014, Haute-Savoie, Frankrike. WTG 2015 Mar del Plata, Argentina.